

UREDNIŠTVO ZARJA je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. : : :
NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21:00, polletna K 10:50, četrtletna K 5:40, mesečna K 1:80; za Nemčijo celoletno K 26:40; za : : : oslalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36:—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov. : : :
UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petlitrska 30 vin., pogojen prostor, poslana : : : in reklame 40 vin. — : : : sprejema upravnništvo. : : :
Ne frankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštnine proste.

Stev. 471.

V Ljubljani, v ponedeljek dne 30. decembra 1912.

Leto II.

Izdani železničarji.

Z desetimi glasovi večine je državni zbor v soboto odklonil Tomschikov predlog, da se dovoli 17 milijonov kron za zboljšanje železnižarskih dohodkov. Samo deset glasov znaša večina; ali že ona je zadostna, da je predlog odklonjen in da so železničarji — ravno tako kakor državni delavci — zopet izdani.

V Avstriji ni nič novega, da odklanja parlamentarna večina želje delavnega ljudstva, lepo kakor vevla slavna in visoka vlada. Ali četudi se ne čudimo, da se je zopet našla večina, ki je vrgla Tomschikov predlog pod mizo, kajti čuditi se ne sme človek v avstrijskem parlamentu ničemu, je vendar to glasovanje več nego bi človek mogel pričakovati v količkah normalnih razmerah. Vladne stranke so zopet prav debelo pljunile v svojo skledo; snedle so svojo besedo; ko so glasovale proti Tomschikovemu predlogu, so glasovale proti rečem, katere so nekoč same predlagale.

Vsa politična javnost se še spominja, najbolj pa gotovo železničarji, državni delavci in državni uslužbenci, kako velik boj se je bojeval pred dobrim letom zaradi njihovih plač. Vse, kar je vezano na železniški promet, je trepetalo, da izbruhne železnižarska stavka, zakaj državna železniška uprava je bila gluha za zahteve svojega osobja in zdelo se je, da je bojevit konflikt neizogiben. Tedaj so socialistični poslanci napeli vse moči, da bi v parlamentu pridobili tla za izpolnitev nujnih železnižarskih zahtev. Baron Gautsch, ki je bil pred svojim odhodom tako nervozen, da ni znal tehati svojih besed, je na javni seji žugal železnižarjem in državnim uslužbencem. Ali naposled je vlada vendarle priznala, da kriče razmere teh slojev po reformah.

Bila je pa velikanska razdalja med tem, kar so železničarji zahtevali in med tem, kar je vlada priznavala. Ker niso uprave cela desetletja izvršile nobene temeljite reforme, je naravno, da so postale potrebe sčasoma zelo velike. Ali od vladne strani se je oglašal stok: Ni denarja! Vršila so se pogajanja z vlado in naposled je sprejel državni zbor meseca decembra I. I. resolucijo, ki je pozivala vlado, da porabi 17 milijonov kron za zboljšanje železnižarskih dohodkov, ter potrebne zneske za povzajanje medz v državnih podjetjih. Socialisti niso bili navdušeni za ta način reševanja, ali ko niso mogli prignati večine do odločnejšega koraka, so tudi oni glasovali za resolucijo, ki je bila potem soglasno sprejeta.

Ali vlada se ni brigala za sklep državnega zbora. In tej večini, ki se je že davno odvalila varovati svoje pravice napram vladi, ni prišlo niti na misel, da bi bilo treba pozvati eksekutivo na odgovornost. Pač pa so socialisti, ki so že prej opozarjali na to, da smatra vlada resolucijo za prazen papir, v proračunski razpravi predlagali, da se vladi v proračunu samem naloži, kar je izrekala resolucija. Toda zdaj je večina glasovala proti Tomschikovemu predlogu; pokopala je v proračunu to, kar je bila v resoluciji sama zahtevala!

Minilo je leto in meščanske stranke so spoznale, kako sodijo železničarji in proletarski volilci sploh o tem izdajstvu. Ne iz ljubezni do teh slojev, ali iz strahu pred izgubo glasov so hoteli popraviti napako. Zategadelj so vložili nemški nacionalci dne 23. oktobra predlog, ki se je skoraj do pike vjemal s Tomschikovim, katerega so bili malo prej sami potepali.

Ali to je bilo meseca oktobra. Proračunski provizorij pa je prišel šele meseca decembra na vrsto, in vmes je za stranke, ki služijo vladi: kakor pes gospodarju, časa dovolj, da pozabijo na svoje besede, na svoje obljube in na svoje sklepe. Treba je bilo zopet socialističnega drezanja; zaraditega je poslanec Tomschik po-

novil predlog, da se v § 2. proračunskega provizorija določijo omenjeni izdatki.

Če bi pri meščanskih strankah obveljalo to, kar so same kdaj rekly in sklenile, bi bil moral biti Tomschikov predlog na sobotni seji sprejet — ne le z veliko večino, temveč soglasno. Kar je človek meseca oktobra zahteval, za to bo pač meseca decembra glasoval, kaj neda?

No, v Avstriji ni tako. Tomschikov predlog je padel. In ko je poslanec Baechlé, ki je bil pri alfabetičnem glasovanju med prvimi, glasoval zanj, je bil gospod Steinwender ves razburjen, gospod Sommer pa je jezen zaklical: Tedaj ta vsi lahko glasujemo za! ... Seveda niso tega storili, ampak nemško nacionalna gorčenost je zadostovala, da so poletj krščansko-socialni poslanci lepo po vrsti glasovali proti predlogu. In tako je bil odklonjen z desetimi glasovi večine.

Za železničarje in državne delavce je to drag nauk. Ali kadar bodo zopet volitve, bodo lahko pokazali, če so se naučili, kar je potrebno. Dolej so nekateri med njimi še mislili, da so volilne obljube kaj več, kakor besede. Zdaj so od lanskega do letošnjega leta lahko opazovali. In menda bodo znali izvajati posledice.

DR. OTON BAUER:

Nemško-angleško nasprotstvo.

(Konec.)

Razen železnice sta bila zboljšanje uprave in ojačenje vojske glavna predpogoja za ožvilenje močne turške države. Turčija obsega mnogo pokrajin, katerih prebivalci žive od pridelkov naravnih živinoreje, ki so ohranile svoj starodavni plemenski in rodovni ustroj, ki niso še podrejene turškim gosposkam in sodnijam in v katerih se še ne pobirajo davki, in ne nabirajo novince. Ako je hotela Turčija postati moderna država z moderno upravo in močno vojsko, ako je hotela ustvariti predpogoje gospodarskega razvoja v svojih deželah, je morala uveljaviti centralno državno oblast napram tem narodom. Ne le v Albaniji, temveč tudi v ozemlju vzhodno od Li anona, v Kurdistanu in v Arabiji je bilo trebabupostaviti namesto starodavne vlade rodbinskih poglavarjev, starešin in rodovnih knezov upravo turških gosposk, namesto krvne osvete sodstvo turških sodišč, razorožiti je bilo treba narode in uvesti nabore novincev in pobiranje davkov. Turška revolucija je uvedla uveljavljanje moderne državne oblasti nad starim rodovnim in plemenskim ustrojem. Ampak ti poizkusi so gnali te narode, ki bi jih morala centralizirana državna oblast stropav osvojiti, v vstajo.

V tistam hipu, ko so vstaje v Albaniji, Arabiji, na vzhodnem Libanonu, v Kurdistanu, slabile moč Turčije, je postala sporno jabolko vevlasti. Ker je pri železniških zgradbah dajala prednost nemškemu kapitalu, je delala Anglija nje finančni okrepitvi največje zapreke s tem, da ji je odrekala posojilo in ugovarjala povišanju carin. Podpirala je uporne rodove v Arabiji s tem, da je omogočala tihotapski uvoz orožja po Rdečem morju: revolucionarjem v Makedoniji in Albaniji je dajala potuho z obtožbami v svojem časopisu in z razpravami v parlamentu o grozodejstvih, ki so se dogajala pri razorožitvi vstasev. Ako bi se bila Turčija obrnila od Nemčije in iskala pomoči pri zapadnih vevlastih, bi se ji ne bilo prav nič bolje godilo, zakaj Anglija si ni mogla želeli premočne Turčije, ker bi prepored mohamedanske države ojačil revolucionarne struje v Egiptu, povečal v Perziji, Afganistanu, Beludžistanu odpor zoper angleški vpliv in vzpodbudil nemara tudi mohamedance v Indiji, ki gledajo

sovražno vsako koncesijo napram revolucijonarnemu gibanju Indov.

Dočim sta Anglija in Francija ovirali notranje ojačenje Turčije z namenom, da zadeneja Nemčijo, je morala Nemčija mirno gledati, da so nje zavezniki planili po Turčiji. Najprvo je Avstro-Ogrska v letu 1908 osvojila v 1. 1878 zasedeni turški pokrajini: Bosno in Hercegovino. To je bil prvi udarec zoper mladoturški režim. Od ustave si je Turčija obetala konec roparske politike kapitalističnih vevlasti; to upanje je poglalo vojsko in ljudstvo v tabor mladoturškega razumnštva. Udarec Avstrije je razdeljal to upanje. In Nemčija, ki je Turčiji v zahvalo za železniško koncesijo in za industrijska naročila obljubila svojo mogočno zaščito, Nemčija, ki je hotela Turčijo uporabljati za zaveznico proti Angliji, je ne le mirno gledala ta udarec Avstrije, temveč je morala celo „s svetlo brambo bajonetov“ pomagati Avstriji. Zakaj ravno tisti čas se je angleški imperializem trudil, da „obkroži“ Nemčijo. Tako je angleško-nemško nasprotstvo prisililo Nemčijo, da se postavi ob stran Avstrije, da ne izgubi zaveznice in je ne poževe v naročje pod angleškim vodstvom stojee „antante“.

Še uspešneje je izkoristila Italija, druga zaveznica Nemčije, angleško-nemško nasprotstvo. Italijani tvorijo tretjino prebivalstva ob Sredozemskem morju; ob Sredozemskem morju, v Tuneziji in Tripolitani, je hotela Italija ustanoviti kolonialno državo. Tu pa je zadel ob francosko konkurenco: ko si je Francija leta 1881 zagotovila oblast nad Tunisom, je nasprotje do Francije poglalo Italijo v zvezo z Nemčijo in Avstrijo. Leta 1882 je bila sklenjena trozveza. Ampak stara zveza je v poslednjih letih močno trpela: spor zavoljo Albanije je znova oživil staro nasprotje med Avstrijo in Italijo. Od slej omahuje Italija med Nemčijo in Avstrijo na eni ter Anglijo, Francijo in Rusijo na drugi strani. Da jo izvabita proč od Nemčije, sta ji Anglija in Francija ponudili Tripolitani; Nemčija ni mogla preprečiti roparskega pohoda, ako ni hotela pognati zaveznice sovražni „antanti“ v naročje. Tako se je Italija izravnala nasprotje med Nemčijo in Anglijo lotila tripolitanskega ropa. Turčija, od obeh državnih skupin zapuščena, brez močnega brodogaja, ni mogla braniti Tripolitani. Zopet se je odkrhal pokrajina od turške države! Ugled mladoturkov se je sesul. Oficirski zbor je odpadel od njih. Turška protirevolucija je letošnje poletje vrgla mladoturke.

Vsa prizadevanja mladoturkov, da izpopolne železniško omrežje, da okrepe državne finance, da centralizirajo državne finance, so se razbila ob angleško-nemškem nasprotju; državna blagajna se je posušila, vojska izžrpala v vojni zoper Italijo; častniški zbor se je v boju med mladoturki in nazadnjaki razdvojil; Makedonija razburjena vsled neznozne vojaške diktature, Albanija v očetni vstaji — tak je bil položaj Turčije v jeseni. In v tem hipu so balkanske države mobilizirale svoje vojske.

Državni zbor.

Dunaj, 30. decembra.

Včerajšnja seja se je zopet danes zaključila. Trajala je skoraj do 3. jutraj; pred odhodom na novoletne počitnice je morala zbornica še enkrat okusiti kos obstrukcije. Zanj je skrbel Rusin Dnistrijanski, ki je moral govoriti pet ur — dokler se niso zaključila pogajanja med Poljaki in Rusini zaradi rusinskega vseučiliškega vprašanja. Na dnevnem redu je bil proračunski provizorij in zbornica ga je po precej obširni debati rešila v prvem, drugem in tretjem čitanju. Po nekaterih manjših predlogih je bila naposled po Pernerstorferjevem referatu sprejeta še no-

vela k društvenmu zakonu. Ob tričetrt na 3 je predsednik poslancem voščil veselo novo leto. Predsednik je otvoril sejo ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu je

proračunski provizorij.

Manjšinskih predlogov je šestnajst. Med njimi je Tomschikov predlog, ki zahteva v provizoriju 17 milijonov za železničarje. Naši klerikalci igrajo z manjšinskimi predlogi burke: Vložili so tri enake, da se preide preko provizorija na dnevni red; vse tri so podpisali Gostinčar, Korošec in Dulibič, le da so na vsakem v drugem redu podpisani.

Prva dva predlagatelja sta Gostinčar in Korošec. Zadnji pravi, da bodo slov. klerikalci obstruirali, kadar se jim bo poljubilo. Glasovali bodo proti provizoriju.

Budžinovskij govori o znanih rusinskih pritožbah.

Tomschik (soc.)

utemeljuje svoj predlog, da se uvrsti 17 milijonov za železničarje v proračun. Deset milijonov je bilo lani določenih v ta namen. Ali če se preračuna, kar je vlada storila za delavstvo na državnih železnicah, mora človek dvomiti, da je porabila 10 milijonov. Zbornica naj prisili vlado, da izvrši, kar je parlament sklenil. Stranke večine naj se ne plašijo večnega vladnega žuganja s § 14. Če se ne bodo umikale vladnim grožnjam, bo morala vlada popustiti. Nemško-nacionalna zveza se je zadovoljila z resolucijami, ki so pozivale vlado, da izvrši, kar je parlament že sklenil. Njegov predlog gre za tem, da se vlada prisili na to, kar je njena dolžnost. Če ga zbornica sprejme, se vlada ne more izogniti.

Nemec (češ. sep.)

izjavlja, da bo glasoval proti provizoriju v protest proti reakciji, ki se širi po Češkem in po vsej Avstriji, kar se je posebno pokazalo ob priliki evharističnega kongresa. Priporoča svoj predlog, ki je enak Tomschikovemu in sviri zbornico, da ne razdraži železničarjev do skrajnosti.

Pantz (kršč. soc. divjak) ostro kritizira agrarno politiko v Avstriji. Leta 1900. se je v Avstriji produciralo 76.782 glav pitane goveje živine, leta 1910. pa le še 53.454. Leta 1901. se je vpeljalo za 34 milijonov koruze, leta 1911. pa za 74 milijonov. Leta 1906. se je vpeljalo moke za krmu za 6 milijonov, leta 1911. pa za 11 in pol mil. kron. Nadalje polemizira s kršč. socialcem Huberjem.

Maštalka (mladoček) predlaga, da se dobavi 130 milijonov za investicije s kreditno operacijo. V proračunu za l. 1913. ni nobene izredne postavke za telefonske namene, ki so nujno potrebni.

Dr. Diamand (polj. soc.)

zaglaša potrebo, da se revidira naša trgovska politika. Med finančnimi potrebami in finančno močjo je velikansko nerazmerje. Vsled zvez z Nemčijo moramo na vojaškem polju storiti toliko kolikor Nemčija; toda gospodarsko smo zaostali, in če bi hoteli izpolniti omenjene zahteve, pridemo v največje finančne težave. Avstrija živi v iluziji, da je agrarna država. Ali ravno v krajih, kjer je malo industrije, je agrarna produkcija najslabša. Naše poljedelstvo ne more dati državi toliko finančnih sredstev, kolikor jih potrebuje. Industrija se mora z vsemi sredstvi pospeševati; to je tudi v interesu poljedelstva. Če se dvigajo cene živil v neizmerenost, se mora opaziti nezadostna hrana in nezadostna produkcija povsod. Kako naj postane naša plačilna bilanca aktivna? Same dolgove imamo, pa nič doznikov v tujini; vsako leto plačujemo 500 milijonov obresti. Naš kredit je tako padel, da smo peli hozana, ko so nam v Ameriki posodili borih 25 milijonov dolarjev. Tuji kapital iz-

Umetnost in narod.

Kar je čisto, kar je ljubko, kar se prijetno glasi, to razmišljajte. Filip. 4. 8.

Da se narod dvigne iz blatnih nižav v jasne višave svobode, da se reši stradanja in bede in duhomorne skrbi, da doseže boljše življenje na zemlji — to je smoter socializma.

Naloga, ki jo hoče izvršiti, ni nova. Od začetka sveta je vsako živo bitje hotelo izboljšati svoj položaj in ko je prvi človek zamislil prvo misel, mu je bila prva skrb: boljše, ugodnejše razmere. In ves napredek, kar ga je človeštvo doseglo tekom mnogih tisoč let, ni nič drugega, kakor posledica te velike, močne misli.

Boljše življenje!

Ali razlika med posameznikom, ki si skuša priboriti boljši položaj in med socializmom je v tem, da poslednji misli na napredek vsega sveta, na boljše življenje vsega človeštva. In to priznanje mu nasprotniki vpisujejo v greh.

Premotrite življenje katerega človeka hočete: v vsakem takem zemeljskem potovanju nasledite isti nagib: Vsak si skuša poboljšati razmere, dobiti službo, avanzirati, zaslužiti premije, dobro kupčevati, nabirati imetje in končno svojim otrokom zagotoviti ugoden obstanek. Ali kadar socialist izreče, da imajo isto pravico vsi ljudje, da je zemlja domovina vseh in da ne rodi samo za posameznike, tedaj mora takoj čuti očitjanje, da je materialist brez idealov, ki misli samo na želodec. Kakor da bi bil na svetu le en človek, bi ne mislil nanj!

Ali da mislimo mi, ki pravimo, da mora družba, ako hoče biti družba, ne pa divja čreda, pravično razdeliti dolžnosti in pravice med svojimi udi, da mislimo mi s a m o na želodec, nam očitajo. S tem nam hočejo na čelo užgati znamenje barbarstva in nas prikazati kot neplemenito družbo, ki je nevarna „duševni lastnini“ človeštva. Koliko resnice je na tem?

Socializem ima svoje korenine v narodu; brez njega bi ne mogel eksistirati in kdor hoče razumeti socializem, mora poznati narod in ga razumeti, ali takega, kakršen je po naravi, ne pa kakor so ga skušali izklesati razni njegovi voditelji in preparatorji za nebesa. V tem ljudstvu živi želja za boljšim življenjem v vsakem oziru; kakor se hoče priprosti človek nasiti, teko hrepeni tudi po solnčni svetlobi, kopni po lepoti in stremi po znanju. Mož iz naroda je organiziran kakor rafinirani gospod iz civilizirane družbe: žena iz najnižjih slojev ima ista čutila kakor parfimirana gospa iz visokega sveta. Delavec in kmetica veda, da roža lepše cvete kakor kopriva, da vijolica prijetneje dihti kakor divji kostanj, njunim očem bolj ugaja Marilina soha kakor hrastov hloh, in slika v sinčkovih knjigi bolj kakor križikraži, ki jih sama delata z neokretno roko. To čuvstvo za lepoto izraža tudi priprosti človek, kolikor mu je v njegovih razmerah mogoče. Poglejte naše kmetice, kadar gredo v nedeljo v dolgih vrstah v cerkev. Kakor visoka dama, preden gre na elitni ples, se oblači priprosta ženica z vso skrbljivostjo; kako pomno gleda v zrcalo, da razdeli lase na glavi natančno v sredi, kako pazno si spleta kite, kako skrbno

pazi, da je peča snežno bela in da gube na širokih rokavih prav leže! In pogledajte fanta, ki se ženi pa izbira šopek, ki ga hoče zatakni na klobuk. Ali ste že pazili, kako postajajo ljudje z dežele pred izloženimi okni mestnih trgovin in razgledujejo blago, katerega gotovo ne bodo kupili? ... „Ta robec je pa lep! Glej, kako je rdeč, kako se svetli! O, lep je, lep!“

To čuvstvo za lepoto ni niti tako primitivno, da ne bi poznalo kritike. Tudi priprosti človek primerja in izraža svoje mnenje, ki je često bolj zdravo, kakor kritika bogatega kapitalista, ki nahaja največjo lepoto v bankovcih po tisoč kron. Tudi cerkev, zlasti katoliška, pojmi, da ima narod svoje umetniške potrebe in pogostoma je z oltarnimi slikami, s cerkvenim petjem, z malimi podobnicami za odrasle in za otroke več dosegla kakor s pridigami in s krščanskim naukom. A tudi pri pridigi se izraža umetniški čut ljudstva. Kolikokrat lahko slišite: „Naš gospod pa znajo lepo pridigati!“ Pa odgovor: „Vaš znajo, Vaš; veliko lepše kakor naš.“

S svojo vojaško godbo računa militarizem z umetniškimi nagoni uniformiranega proletarijata. Procesije, slavnostni sprevodi, javne parade ... vse je kombinirano z ozirom na umetniško dušo naroda.

Ali ta globoko vkoreninjeni nagon je vendar le malo razvit, zakaj svet višje umetnosti je narodu zaprt, škoda pa imata oba: Narod in umetnost. Ako je poslednji naloga oplemenjevanja ljudstva, tedaj je ta zadača v sedanjih družabnih razmerah enostavno neizvediva, ker prava umetnost niti ne prodre do tega pohlapčenega ljud-

stva, ki živi samo za delo, za kopičenje bogastva, in nima niti intelektualne podlage, niti časa; niti fizične moči, da bi se zanimalo za najzlahnejše proizvode človeškega uma. In umetnost ne najde dosti spoznavalcev, kajti oni bi morali priti iz tiste množice, kateri je dala narava vse lastnosti za pojmovanje krasote, a tiranija družbe ji je vzela vso priljubljenost, da bi se tiste plemenite lastnosti razvile.

Kakor bi bila gorostasna prevzetnost, ako bi kdo trdil, da sije solnce na nebu samo zaradi nekaterih privilegiranih ljudi, da cveto cvetice po travnikih in vrtovih samo zaradi enega razreda družbe, da žgole ptice po grmovju in po zraku samo za nekatere izbrane sloje, tako je zločinsko postopanje, ljudstvu braniti uživanje velikih umotvorov človeškega duha.

Seveda: Spoznavanje lepote in hrepenenje po njenem uživanju porodi v onih, ki so izgnani iz raja, nezadovoljnost s temi razmerami, ki jih tlačijo tudi v duševno suženjstvo. Ali nihče ne more spraviti tega hrepenenja iz sveta, ker nihče ne more vzeti živih barv cveticam, blagega sijaja zvezdam in milega petja pticam. Lepota oplemenjuje človeško srce in človeškega duha, ali da more narod uživati lepoto, ogrevati se za umetnost in jo umevati, ter se tako oplemenjevati, mu je treba priznati pravico do splošnega boljšega življenja in do materialnih pogojev zanj. Dokler pa se mu to ne prizna, se mora narod boriti, naj tarnajo njegovi nasprotniki, kolikor hočejo o brezidealnem materializmu. Boj socializma za izpremembo materialnih razmer je boj za plemenitost.

koristi našo industrijo, najvarnejše industrije se prodajajo tujemu kapitalu, nadvrednosti, ki bi jih lahko producirala industrija, gredo v tujino. — V proračunih za leto 1913 in 1914 bomo videli, kakšno neizmerno škodo je prizadelo vojno škovanje gospodarstvu. Zbornica pa bo imela to zadoščenje, da bo vsa javnost spoznala nespособnost vodilnih mož. Tega leta je bilo v okrožju vovskega sodišča trikrat toliko plačanja nespособnih trgovcev kakor lanskega leta, ki je bilo tudi že slabo za Galicijo. Zdaj ni več mogoče pomiriti prebivalstvo; verjelo se je, da se je lagala, zdaj, ko govori resnico, ji ne verjame živ krst. Tri milijone prihrankov je bilo dvignjenih iz galitskih hranilnic; lažnjivost tiskovnega urada v ministru za zunanje razmere je bila tako velika, da bodo minila leta in leta, preden pride ta denar v promet. Da pride zasmehovanje do vrhunca, se bo zbornica pečala še z novimi davki. Ali niso vlada in poslanci izgubili vsak zmisel za resničnost, če hočejo vpeljati nove davke, daril veleposelnikom pa ne odpravijo? Če ne bi bili poslanci izgubili stika z ljudstvom, bi morali zdaj vstati kakor en mož proti držnosti grofa Stürgkha in gosposke zbornice. Petdeset milijonov naj se vzame revežem, ki so prisiljeni piti žganje; knezom in nadvojvodom, grofom, baronom in bankarjem se pa noče zmanjšati darilo, ki znaša trideset milijonov. Deželne finance se ne morejo sanirati, če se ne sanira deželna organizacija; to pa ne gre brez splošne volilne pravice.

Malik (vsenemec) predlaga resolucijo, da naj vlada štajerskemu deželnemu zboru predloži izpremembo občinskega volilnega reda za Ptuj.

Dnistriljski začena z obstrukcijo in govori pet ur.

Nato govori finančni minister **Zaleski**, ki priznava krizo. Njegov govor obsega marsikaj zanimivega, vsled česar se še povrnemo nanj.

Vitlik (rusin, soc.)

omenja nevarnost, ki jo ustvarja rusofilska agitacija v Galiciji. Položaj Rusinov na Ruskem je še veliko slabši kakor položaj kristjanov na Turškem.

Dr. Gustav Gross (nem. nac.) govori o obstrukciji in pravi, da tako ne more iti naprej.

Nadalje govore še **Koleša**, **dr. Leo**, **Spenuš**, **Loser**, **Dötsch**, **Viškovsky** in **Huber**.

Ob 11. zvečer se pričenja

glasovanje.

Vsi predlogi, da se preide na dnevni red, se odklonijo.

Predlog, da se dovoli trimesečni provizorij namesto šestmesečnega, se odkloni.

O Tomschikovem predlogu

se glasuje po imenih. Za predlog je 143 glasov, proti pa 153. Torej je predlog z 10glasovi večine odklonjen. (Meseca januarja je bilo 192 glasov proti 136).

Ravno tako sta odklonjena enaka predloga Nemca in Pantza, in potem po vrsti vsi manjšinski predlogi.

Ob 1. ponoči je proračunski provizorij v tretjem čitanju sprejet.

Nekaj manjših zakonov se sprejme brez debate. Nekoliko razprave je zaradi novega zakona o kontroli državnega dolga. V tej debati govorijo **Breiter**, **Seitz** in **Hummer**. Sprejet je predlog, da ne more biti nihče član kontrolne komisije, kdor ima kakršnokoli mesto pri kakšni banki.

Sprejme se zakon o davčni oprostitvi za zasilno klanje.

Pernerstorfer poroča o noveli k društvenemu zakonu, ki se sprejme z Omerjevimi dodatki, da stopi zakon 1. maja 1913. v veljavo.

Stransky (Čeh) vpraša predsednika, če mu je znano, da ima kršč. soc. stranka pogodbo s holandskimi dobavitelji tobaka, po kateri imajo vsako leto 10.000, vsako tretje leto pa 100.000 kron plačati v kršč. soc. volilni sklad.

Predsednik Sylvester naznanja, da skliče prihodnjo sejo pisмено, želi poslancem veselo novo leto in zaključuje sejo ob trideset na 3.

Ljubljana in Kranjsko.

— Iz pevskih krogov nam pišejo: Zadnja leta se z napredkom vsega delavskega gibanja tudi petje med našim delavstvom krepko razvija. Deloma v izobraževalnih, deloma pa tudi v strokovnih društvih se snujejo pevski odseki, katerih je zdaj po slovenskih deželah že prav čedno število. Vsakdo mora z odkritobnim veseljem pozdraviti ta pojav. Petje je zabava, ki je delavstvu prav potrebna, ker ga duševno poživlja in mu s tem olajšuje težo neveseliga proletarskega življenja v naših časih. Ali ne sanja zabava. Petje je za delavstvo še veliko več. Ono je prvi faktor, ki mu krči pot do spoznavanja in uživanja umetnosti, prva vrata v svet lepote. In ne da bi se izneverilo temu namenu, je obenem lahko izvrstno agitacijsko sredstvo. Ali da se doseže s petjem pravi cilj, se mora premišljeno voditi, in treba je za to tudi pravega materiala, ne le dobrih glasov, dobrih učiteljev, ampak tudi dobre šole in prave izbire pesmi, ki so primerne za delavske zbornice. Kdor je imel kaj posla v delavskih društvih, ki se bavijo s petjem, pozna velike težave, s katerimi se je treba boriti, da se doseže uspeh, ki naj koristi ne le pevcem, temveč vsemu delavstvu. Kakor povsod, je pa tudi tukaj organizacijsko sredstvo, s katerim se olajšajo težave. Koristno bi bilo, če bi stopili vsi raznovrstni pevski odseki, kar jih imamo med organiziranim delavstvom na Slovenskem v tesnejše stike in si osnovali zvezo, katera naj bi prevzela tisto delo, ki je vsem pevcem skupno. S tako zvezo bi si odseki lahko pomagali posebej pri dobavljanju in izbiranju dobrega, primernega notnega materiala. V nekaterih slučajih bi se z njeno pomočjo lahko vpeljali boljši ponk. Sčasoma bi se lahko pomislilo na kakšen skupen nastop, ki bi gotovo poživil vse posamezne dele in okrepčal njihovo voljo. Razvila bi se zdrava tekma, privlačili bi se novi člani in tako bi se polagoma lahko korakalo do viš-

jinih višjih nalog. Pevskim odsekom svetujemo, da predvrajajo to. Treba bi bilo sicer nekaj dela, da se uresniči ta ideja, ali težave gotovo niso nepremagljive in uspehi bo vsekakor večji od truda.

— **Ljubljanski milijonar Samassa** je za božič odpustil več delavcev, dasi mu ne manjka dela, zakaj ravno sedaj išče delavcev pri dunajski podjetniški posredovalnici. Gospod Samassa je velik mož med kranjskimi industriji, izvolili so ga zadnjič zopet za predsednika kranjske sekcije avstrijske industrijske zveze. Ves srecen je bil in ljubeznivo se je smehljaj, ko je rekel dunajski Vetter, predsednik industrijske zveze avstrijske, da žive kranjski tovarnarji v dobrih razmerah, ker imajo opraviti z »dobrimi« slovenskimi delavci, ki nimajo nobene odporne sile. Samassa razsiple z denarjem, ki so mu ga pribavili delavci, povsod, kjer ve, da pride njegovo ime v javnost, nima pa toliko človeškega srca, da bi bil obdržal svoje delavce v najhujšem času. Sploh je pri milijonarju Samassi uveden sistem, da gre vsakršna nekoliko slabejša konjunktura vselej in popolnoma na račun delavstva, in sicer tako, da skrajšava poljubno delovni čas in slabo plačuje delavce po delovnem času. Tovarna Samassa je rafinirana izkoriščevalnica delavstva, ki pozna vse metode, izkoriščanja in vse metode za osebno reklamo tovarnarjevo. Tako ravnanje, kakršno ima tovarna Samassova, je izizvajajoče in le čudimo se kovinarjem, da prenašajo toliko poniževanja, a se ne oklenejo organizacije. Specialistka je firma Samassa tudi v tem pogledu, da izvablja v Ljubljano tuje kovinske delavce, jim obljublja sijajne plače, a ko vstopijo, jim noče plačevati tega, kar je obljubila. Vse to postopanje je vredno milijonarja, ki se je nalezl milijonov s pomočjo delavskih krvavih žuljev in po vsej pravici so člani sekcije industrijske zveze lahko ponosni, da imajo tak krasen vzor »modernega« tovarnarja za svojega predsednika.

— **Amerikanski milijonarji** čisto nič ne zaostajajo za ljubljanskimi mizarji, ki pridejo jutri zvečer ob 8. v hotelu Tivoli svojo Silvestrovo veselico. Tega pa se veselijo odsek tudi zaveda, zato je sklenil obdarovati ono gospodično, ki dobi na veselici največ razglednic, s krasno žensko uro. Seveda se bo vnela, kakor čujemo, huda tekma za prvenstvo. Kajti Šišenčani, Vičani in Moščani so napovedali ljubljancem neizprosno boj. Seveda se le-ti ne bodo dali meni nič tebi nič ugnati, zato poldejo z vso rezervno v bojno črto, kjer se ima odločiti, kateri gospodični, oz. gospe pripade prvenstvo. Pa tudi za one, ki se ne mislijo udeležiti tekme, je preskrbljeno v polni meri. Kajti veselici odsek si je nabavil ogromno zalogo prijetne zabave, ki bo vsakemu posetniku brezplačno in poštino prosto na razpolago. Zraven tega pa veselici odsek tudi vobče na naše boljše polovice ni pozabil ter je zanje pripravil mnogo veselja. Krasna kredenca z urizo in stoli, ki bi še kakšni materi županji delala čast, bo na razpolago ženam, pa tudi dekletom, seveda če jo bodo zadela. Fantje in se celo moške pridejo na svoj račun, to jim garantiramo. Kajti Češki oktet nam je obljubil zaigrati take poskočnice, da bodo zasrbele pete tudi najbolj zakrknjenega Donkišota. Vsi mladi in stari, čemerni in veseli bodo našli na veselici najlepšo zabavo. Zato naj se nihče ne izgovarja, da nima časa, kajti tudi tem je veselici odsek olajšal položaj. Kdor se ne more ali noče udeležiti veselice, naj pošlje za vstopnino denar in ostane doma. Mi pa bomo v veseli družbi pričakali prihod novega leta.

— **Silvestrov večer v Sp. Šiški** priredita šišenska podružnica spl. delavske zveze »Vzajemnost« in podružnica strok. železničarske organizacije v torek dne 31. decembra 1912 v salonu gostilne pri »Anžoku« (J. Reberšak). Spored: Pred polnočjo: Koncert slavnostnega orkestra na godala in pihala, ki se na svojem umetniškem potovanju po Kranjskem ustavi tudi v Sp. Šiški in edino na našem Silvestrovem večeru. — Posrečilo se nam je za komične nastope pridobiti tudi svetovno neznane komikarja Kokodajski, ki se je porodil v neznani Hripavi vasi za Štebalovim gradom ter se s svojim neznanjem povselp na »dilce«; poučil nas bo predvsem o nanjovejših paragrafi vseh pravovernih hišnih gospodarjev, posadil bo vse Slovence na pravo mesto ter dodal še več varietetnih točk. Šaljiva pošta. Nekrvava bitka. Srečolov s krasnimi dobitki. O polnoči: Nagovor in živa slika: Le združeni proletariati hiti v naročaj svobodi in boljši bodočnosti. Po polnoči ples do ranega jutra. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 30 vin. za osebo; čč. članice proste. K obilni udeležbi vabita združena odbora.

— **Škofjeloška »Vzajemnost«** priredi Silvestrovo veselico v gostilniških prostorih gospoda Josipa Hafnerja na Trati (nasproti škofjeloškega kolodvora) s sledečim sporedom: Godba, srečolov, šaljiva pošta, koriantoli korzo, ples, prosta zabava. Vstopnina 30 vin. za osebo, otroci prosti. Začetek točno ob 7. zvečer. Čisti dobiček je namenjen podružnični knjižnici. Na obilen obisk najvjudneje vabi odbor.

— **Sava-Jesenice.** Društvo kovinarjev na Jesenicah priredi Silvestrov večer pri »Jele-nu« na Savi na mesto navadne veselice praznovanje po sledečem sporedu: I. Ob 8. zvečer predavanje o francoski revoluciji; predava sodrug Fr. Milost iz Trsta. II. Po predavanju do polnoči prosta zabava s šaljivo pošto. III. O polnoči govori sodrug Ignacij Mihevc iz Trsta o dolžnostih delavstva v nov. letu. IV. Po nagovoru prosta zabava.

— **Tržič.** V nedeljo, 5. januarja ob 3. pop. bo v gostilni pri Pelarju predavanje. Govoril bo sodrug E. Kristan iz Ljubljane o predmetu: »Socializem, njega izvir in vilja«. Vse sodruge in tovariše vabimo, da se udeležijo predavanja v obilnem številu.

— **Zanimiv Silvestrov večer** priredi letos na čast članom združenih delavskih organizacij

in Idriji društvo »Splošna mladinska zveza« v Idriji ob 7. zvečer v društvenih prostorih sodr. »Tončka«. Kdor se hoče zadnji dan v letu krasno zabavati, naj nikar ne izostane od veselice.

— **Društvo nižjih mestnih uslužbencev** priredi v nedeljo, dne 5. jan. 1912 ob 8. zvečer v dvorani »Mestnega doma« svojo prvo društveno veselico. Priprave za kar najbolj sijajno prireditev se že vrše in društveni odbor je poskrbel v vsakem oziru, da se bo občinstvo, ki bode posetilo veselico, kar najbolj zabavalo in da se bo vsakdo vračal zadovoljen in v zavesti, da je podprl s svojo navzočnostjo in svojim deneskom blag namen, ki ga ima veselica, in omogočil ustanovitve prepotrebnega podpornega sklada, ki bode zavešči članom in njihovim družinam ob času bolezni in drugih nezdod. Vstopnice po eno krono bodo prodajali člani tudi v predprodaji in pričakujemo, da bo občinstvo pridno segalo po njih in se na ta način izkazalo hvaležno za razne usluge, ki mu jih društveni člani izkazujejo ob najrazličnejših prilikah. Z ozirom na doberdošen namen želimo veselici najboljši uspeh.

— **Idrija.** Blagajno političnega društva »Naprej« je po odhodu dosedanjega blagajnika sodruga Tomaža Bruša k vojakom z 28. decembrom prevzel sodrug Ivan Bezcljak.

— **Sodnika laika v rudarskih zadevah** sta v Ljubljani postala vpokojeni rudarski ravnatelj Ferdinand Schiller in višji rudarski komisar Vinko Strgar.

— **Umrli so v Ljubljani:** Dr. Friderik Seemann, c. kr. deželni sanitetni nadzornik, 43 let. — Martin Brezar, bivši tesar, 70 let. — Marija Čik, delavka, 34 let. — Ernest Čepelnik, krojaški pomočnik, 40 let. — Viktor Schaffner, strojnikov sin, 5 let. — Alojzij Jankovič, rejnec, pol leta. — Franc Turšič, delavec, 42 let. — Josip Kralj, čevljarški mojster, 46 let. — Josip Gracar, rejnec, 1 mesec. — Helena Trdin posestnica, 50 let.

— **Nesreča pri streljanju.** Ko je na sveti dan opoldne okoli 12 let stari Franc Sitar iz Stožic streljal s pištolo, se mu ista ni hotela sprožiti. Poklical je Franc Dovča, iste starosti, da naj gre gledat. Ko ta pride, se pištola sproži in strel zadene Franc Dovča v obraz. Oddali so ga v deželno bolnišnico v Ljubljani.

— **Izgubil je knjigoveški vajenec** Ladislav Križman zlat za 10 K. — Delavčeva žena Antonija Finkova je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja. — Posestnik Ljudevik Šubert je izgubil rdečo konjsko odejo. V četrtek popoldne okrog 5. ure je na Dunajski cesti izgubila neka gospodična pompadurko, v kateri je bila denarnica, ključ in take malenkosti ter zlata ura z verižico iz korald. Pošteni najditelj naj odda pompadurko z vsebino proti primerni nagradi na policiji. — Izgubil je nekdo 25. decembra v Spodnji Šiški na potu od Zornanove hiše do državnega kolodvora zlat urni obesek. Pošten najditelj ga naj odda v Keršičevi gostilni v Spodnji Šiški. — Sedlar g. Jožef Keller je našel žensko ročno torbico z zlato uro. — Dlak Viktor Vodišek je našel denarnico z manjšo vsoto denarja. Dlak Rafael Skopce je našel denarnico s srednjo vsoto denarja. — Na osrednji policijski stražnici se nahaja vreča leče, katero naj pride izgubitelj čimprej iskat.

— **Kinematograf »Ideal«.** Danes zadnji dan krasnega sporeda, ki je dosegel dosedaj najboljši uspeh. Najbolj se odlikuje »Ženska brez srca«. Senzacijska učinkovitost v treh delih. Drugih 7 slik je prve vrste, med temi se najbolj odlikuje vojni film, Balkan v ognju — boji pri Tarabošu in Skadru. Pripravlja se drama »Lov za milijoni«.

V trgovinah zahtevajte izrecno in odločno samo Kolinsko kavno primes, kajti le tako morete biti zagotovljeni, da dobite najlvrstnejše blago domačega izvira, s katerim se napravi najokusnejša kava.

Goriško.

— **Javna ljudska knjižnica v Nabrežini** napravi na dan 31. decembra 1912 ob 6. zvečer božičnico za našo mladino, koji se bodo razdala različna darila. — Nato sledi več pevskih točk, šaljiva pošta, tombola in prosta zabava. Vstopnina k božičnici za odrasle 30 vin. Otroci prosti.

— **V Skriljah** je bila 25. decembra pri sodrugu Vrčonu konferenca socialno demokratičnih zaupnikov za ajdovski okraj Skrilje-Dobravljje. Konferenca se je udeležilo iz 11 občin 42 zaupnikov. Največ zaupnikov je poslala občina Smarje, namreč osem in iz Lokavca so prišli štirje. Na konferenci je poročal blagajnik okrajne organizacije sodrug Vrčon. Leta 1912 je imela okrajna organizacija okroglo 600 K dohodkov, ki so se porabili za naročnino »Zarje« in za nakup brošur. Organizacija je v letošnjem letu posvetila največ dela v to, da se je »Zarja« razširila po vseh občinah. Uspeh je bil lep in v ajdovskem okraju je »Zarja« močno razširjena. V Lokavcu se je ustanovila krajevna organizacija, ki sama skrbi za plačevanje naročnine »Zarje«. Okrajna organizacija je priredila dve konferenci zaupnikov in tri javne shode in sicer je bil po en shod v Ajdovščini, Smarju in Lokavcu. Na vseh treh shodih je poročal sodrug dr. H. Tuma iz Gorice. Shodi so lepo uspeli v vsakem oziru: pomnožili so število zavednih socialistov in prepričali navzoče o krepkem napredovanju socializma. Na konferenci 25. t. m. je sodrug Vrčon temeljito pojasnil razliko med liberalno-klérkalno in socialno demokratično stranko. Krepko je pozval navzoče zaupnike, naj agitirajo za »Zarjo« in za razpečevanje socialističnih brošur, ker le tako bode ostala ideja socializma vedno živa med nami. Na konferenci se je razmotrivalo tudi vprašanje za izdajo mesečnika ali pa tednika kot priloga »Zarji«, ki bi prinašal kmetijsko-gospodarske vesti, ker so v naših organizacijah večdnoma kméjje. Nato je sledila volitev petih članov v okrajni odbor. Izvoljeni so bili sledeči sodrugi: Kobal Anton (Smarje-Gustini), Mrkelj Evgenij (Velike Žabljie), Anton Vrčon (Skrilje), Su-

han Stanko (Lokavec) in Rustja Ivan (Dobravljje). Konferenca je tudi sklenila, da se v vsaki občini poveri agitacijo nekaterim zaupnikom, katerih naloga bo poleg tega tudi skrbeti za poročilo v list. Debate se je udeležilo več sodrugov, ki so vsi soglašali s tem sklepom. Lepo uspešno konferenco je nato zaključil sodrug Vrčon.

Trst.

— **Pevski odsek društva »Ljudski oder«** v Trstu vabi na Silvestrov večer, ki se vrši dne 31. decembra 1912 ob 8. zvečer v elegantni dvorani »Tresicore«, ulica Chiozza št. 7. Spored: 1. Petje. 2. Rdeči nosovi. (Burka v enem dejanju). 3. Petje. 4. Zdj gre sem, zdaj pa tja. (Burka v enem dejanju). 5. Petje. 6. Polnočni govor. 7. Alegorija. 8. Šaljiva pošta, korzo, jandoli in druga prosta zabava. Po polnoči ples, ki traja do 4. jutraj. Med veselico in plesom se vrši bogat srečolov s krasnimi dobitki. Vstopnina: v predprodaji 80 vinarjev, pri blagajni 1 krono. Vstopnice se dobivajo v predprodaji pri naših zaupnikih in pri sodrugu Vau-potiču v Delavskem domu. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Zadnje vesti.

ČEŠKO-NEMŠKA SPRAVA.*

Dunaj, 27. decembra. Meseca januarja se bodo nadaljevala česko-nemška pravna pogajanja in vlada, ki bi rada sklicala češki deželni zbor na kratko zasedanje, se hoče energično udeležiti razprav, ker je sprava med Čehi in Nemci pogoj za finančno reformo.

MIRO LJUBNI DR. KRAMAR.

Praga, 27. decembra. V »Narodnih Listih« objavlja dr. Kramar članek, v katerem se zelo intenzivno poteguje za česko-nemško spravo in utemeljuje svoje mnenje s tem, da je po končani slovenski in rusinski obstrukciji vladna večina tako velika, da lahko izhaja brez Čehov. Če bi ta položaj postal trajen, bi imeli Čehi veliko in trajno škodo od njega v narodnem in političnem oziru. Pa tudi Nemci na Češkem ne bi mogli biti veseli takega razvoja, ker je brezdvomno, da bi se pri taki večini težišče premaknilo k zastopnikom pasivnih dežel, kar bi v prvi vrsti zadelo kulturne in gospodarske interese čeških Nemcev. Zato je v interesu Čehov in Nemcev, da se upro takemu premikanju moči z dovršitvijo česko-nemške sprave, ki gotovo ni nemogoča.

SCHEMUA ZBORNI POVELJNIK.

Dunaj, 28. decembra. »Mil. Korr.« javlja, da bo bivši šef generalnega štaba Schemua imenovan za zbornega poveljnika v Dubrovniku.

DAVEK NA VŽIGALICE.

Praga, 28. decembra. »Nar. Listy« javljajo, da bo »mali finančni načrt« obsegal tudi davke na vžigalice. (Morda tudi še na dihanje!)

OBNOVLJEN PROMET.

Belgrad, 28. decembra. Z današnjim dnem stopa nov provizorični vozni red na železnici Belgrad - Niš - Caribrod - Sofija in na progi Belgrad - Niš - Skopje v veljavo; brzovlak iz Belgrada v Sofijo oziroma v Skopje odhaja ob 5. zvečer, v Belgrad prihaja pa ob pol 7. jutraj. Med Skopljem in Solunom bo začasno vsak dan vozil mešan vlak.

RUSKA DUMA.

Peterburg, 28. decembra. Na včerajšnji seji je duma nadaljevala razpravo o ekspozeju ministra za zunanje zadeve Kokovceva. Vodja kadetov Miljukov je v daljšem govoru zagovarjal rusko politiko; očitanje, da Rusija ni znala preprečiti balkanske vojne, se mu zdi neutemeljeno. Balkanskega spora ni bilo mogoče rešiti diplomatskim putem. Premagan je sedaj tudi najnevarnejši moment, ker se bo avstrijsko srbski konflikt rešil v miru. Stranka kadetov je odločno nasprotna vojni, ker ne gre, da bi se ruski kmetje pobijali za interese, ki se ne tičejo neposredno Rusije. Če kadeti nečijo vojne, se je pa ne boje, če bi bila res potrebna. Ruski diplomaciji izreka Miljukov priznanje, da je znala ohraniti mir.

FRANCIJA POSPEŠUJE ZGRADBO BOJNIH LADIJ.

Pariz, 27. decembra. Mornariški minister Delcassé ima namen, pospešiti zgradbo križarke, ki je določena v novem mornariškem programu. Delo naj bi se začelo že oktobra 1913, namesto januarja 1914.

VIHARJI NA MORJU.

London, 27. decembra. Hudi viharji so povzročili ob praznikih mnogo nezdod na morju, zlasti v Devonu in Cornwallu, kjer je bil vihar združen z močnimi nevihtami. Dva potniška parnika in več drugih ladij je nasedlo. Mnogo brzojavnih in telefonskih zvez je pretrganih. V kanalu je bil brazilski potniški parnik »Goyaz« tako poškodovan, da ni za rabo, blizu »Plymoutha« pa tri manjše ladje. Tudi na suhem je povzročil vihar mnogo škode. V Plymouthu je iz mnogih hiš odnesel strehe. **Italijansko ladjo »Tripolitano«** je razdelal, pri čemer je neki mornar utonil.

Southampton, 27. decembra. Plima je dosegla tako višino, kakor že petdeset let ne. Železnica je tako preplavljena, da so vlaki s kolesi popolnoma v vodi. Tudi elektrarna je preplavljena. Pešci po cestah so morali zbežati v čolnih.

Cherbourg, 27. decembra. Ob francoskem obrežju razsajajo hudi viharji. Morje je silno nemirno. Mnogo jadrnic in parnikov je resno poškodovanih.

* Za sobotno številko vsled tehničnih zaprek zakasnelo.

ODGOBENA MIROVNA POGAJANJA V LONDONU.

Turški mirovni predlogi.

London, 29. decembra. Na sobotni seji mirovne konferencie, ki se je vršila pod predsedstvom Rešid paše, so turški odposlanci predložili protipredloge, ki obsegajo naslednje točke:

1. Vilajet odrinski ohrani turško upravo.
2. Macedonija postane kneževina pod pokroviteljstvom turškega sultana. Glavno mesto je Solun. Kneza iz nevtralne protestantske dinastije izvolijo balkanske vlade, imenuje ga sultan.

3. Albanija postane avtonomna kneževina pod suvereniteto sultana in pod knezom iz osmanske dinastije, ki je imenovan za dobo petih let.

4. Vsi egejski otoki ostanejo turški.

5. O Krečanskem vprašanju konferenca ne razpravlja, temveč ga prepušča sporazumni rešitvi Turčije in evropskih velevladi.

Delegatje balkanskih držav so izjavili, da so ti predlogi absolutno nesprejemljivi in izrazili željo, da predložijo turški zastopniki nove predloge.

Turški delegatje so sporočili izjave balkanskih zastopnikov v Carigradu, vsled česar so se pogajanja odgodila na ponedeljek.

Optimistično naziranje.

London, 30. decembra. Danes ob 4. popoldne se snide zopet mirovna konferenca. V krogih balkanskih delegatov prevladuje mnenje, da se mirovno vprašanje ugodno reši. Da je predložila Turčija take absurdne predloge, odgovarja le barantavskim navadam turške diplomacije.

KRVAVA PRIZRENSKA LEGENDA V NOVI OBLIKI.

Frankobrod a. M., 29. decembra. »Frankfurter Zeitung« objavila poročilo drugega kavasa (častnega čuvaja) na avstro-ogrskem konzulatu v Prizrenu o dogodkih, ki so sledili po vstopu srbske vojske v mesto. Isa Hanum Ali pripoveduje, da je dal konzul Prochaska, ko se je začelo streljanje, odpreti vrata konzulata; poslopje in vrt konzulata sta bila naenkrat polna bežečih domačinov, ki so pravili nezasišane reči o srbskih grozodejstvih. Kmalu se je pokazal pred konzulatom oddelek srbskih vojakov in častnik na konju je zahteval od konzula, da odpre vrata. Konzul Prochaska je odklonil zahtevo, sklicujoč se na nevtralnost tal, ki užijajo varstvo avstro-ogrskemu zastavu in Rdečega križa. Častnik se ni menil za ugovore in je ponovil svojo zahtevo ukazal vojakom, da siloma udrejo v konzulatsko poslopje. Z viharimi živoklici so udrili vojaki v konzulat, strgali avstrijsko zastavo, jo poveljali v blatu in pomorili na najokrutnejši način ubežne albanske družine. Priznavaš niso niti ranjenecem v lazaretu: na posteljah so jih masakrirali. Ženske in otroke so posabliali, poprej so jih še oskrnili; celo na mrtvih truplih so zadoščali nekateri svojim živinskih nagnjenjem. Konzul je svedečano ugovarjal proti nasilstvom, a Srbi so se mu smejali. Konzulovi osebni in njegovemu osebju niso voljaki nič žalega storili, le prvega kavasa Rifl Abdulaha so ustrelili, ker je vzlic prepovedi konzula Prochaska streljal na Srbe in enega usmrtil. Nato so Srbi uplenili arhiv, požgali akte, pobrali denar, dragocenosti in razdelali poslopje. Konzul, tajnik in jaz — tako pripoveduje Isa Hanum Ali — smo bili odvedeni v srbsko tabo-rišče. Zahteva konzula, da mu dovolijo nemoteno občevanje z dunajsko vlado, je bila odklonjena, češ da bo poveljstvo srbske vojske že samo opravljalo ta posel.

Nato sva s konzulom ubežala v hribe, kjer sva se pod zaščito Albancev skrivala celih štirinajst dni, dokler ni prišel glas, da je avstrijska vlada odposlala konzula Edla. Nato se je konzul Prochaska vrnil v Prizren, kjer je bil sprejet z vsemi vojaškimi častmi. Srbske oblasti so naposled od njega zahtevale, da s podpisom potrdi, da se mu ni nič žalega zgodilo in da ga nihče ni oviral na povratku. Ali je konzul podpisal, ne vem.

(Poročilo »Frankf. Zeitung« nadkriljuje po svoji kravatosti vse dosedanje izdelke senzacijskega časopisa. Vzlic temu, da velja list, ki ga je objavil, za resen in verodostojen, ni dvoma, da je ta krvava pravljica od začetka do konca zlagana. Če bi bili Srbi le desetino tega v Prizrenu zgrešili, kar jim očitno, bi se dunajska diplomacija ne bila tako temeljito streznila in grof Berchtold bi bil ubral drugačne glasove!)

BEČARSKA VOLILNA REFORMA.

Nova razkritja »Nepszave«.

Budimpešta, 29. decembra. Socialno demokratsko glasilo »Nepszava«, ki je pred tednom priobčilo Lukacsev načrt volilne reforme, objavlja oficijelne statistične podatke, ki kažejo šele prav jasno vso zanikrnost vladnega zmašila. Po splošni volilni pravici bi poskočilo število volilcev na več kot tri milijone, dočim računa vladna reforma le z 1.700.000 volilci in volilno pravico bi imela po Lukacsevemu načrtu komaj desetina vsega prebivalstva na Ogrskem. Število delavskih volilcev ceni vlada na štiristisoč, t. j. na dobro petino vseh volilcev, vsled česar delavstvo ne more računati na priboritev niti enega mandata. Čitanja in pisanja večjih, nad trideset let starih industrijskih delavcev je v deželi okroglo 300.000; vsled določbe, da ima le tisti delavec volilno pravico, kateri zadnji dve leti ni menjal gospodarja, izgubi nad 100.000 industrijskih delavcev volilno pravico — v Budimpešti bo od 60.786 nad trideset let starih delavcev po vladnem načrtu volilo le 33.345 delavskih volilcev.

Izjava Kristoffija.

Budimpešta, 29. decembra. Bivši notranji minister Kristoffij izjavlja, da je sedanjí ministrski predsednik Lukacs soglašal z volilno reformo Fehervaryjevo, ki je bila — opremljena s cesarsko predsankcijo! — uradno razglašena 19. decembra 1905 in ki je dajala vo-

lilno pravico vsem 24 let stariim ogrskim državljanom. V sedmih letih je Lukacs — in ne samo Lukacs! — temeljito izpremenil svoje naziranje.

Predsankcija za Lukacsev načrt.

Budimpešta, 29. decembra. Cesar je podelil Lukacsevi volilni reformi predsankcijo in pooblastil vlado, da predloži svoj načrt poslanski zbornici, ki je sklicana na torek na izredno sejo

151 MILJONOV ZA MOLOHA V RUMUNIJL

Bukarešt, 29. decembra. Finančni minister Marghiloman je predložil poslanski zbornici predloge za izredne kredite vojnemu ministrstvu v znesku 151 milijonov.

RUSKI VOJNI MINISTER SUHOMLINOV V LIPSKEM.

Lipso, 29. decembra. Ruski vojni minister Suhomlinov, ki je osebno prisostvoval pokladanju temeljnega kamna za cerkev na čast v bitvi pri Lipskem 1. 1813 padlim 32.000 ruskim vojakom, je v razgovoru z zastopnikom »Leipziger Abendzeitung« naglašal iskrene in prijateljske odnose med nemško in rusko vlado. »Lokalanzeiger« pripisuje tej izjavi velik pomen za ohranitev miru, ker je vojni minister Suhomlinov velja l za sovražnika Nemčije in za glasnika hujšakačev na Ruskem.

RUSKA DUMA ZA OKTOBRSKI PROGRAM.

Peterburg, 29. decembra. Duma je končala razpravo o vladni izjavi in je s 132 glasovi središča in levece proti 78 glasovom desnencev sprejela resolucijo, ki poziva vlado, da se odkrito in odločno loti reform, napovedanih v oktobrskem manifestu in da skrbi za strogo zakoniko upravo.

RUSKO-ANGLEŠKE SPLETKE V PERZIJL

Teheran, 29. decembra. Veliko število duhovnikov iz Tebrisa je brzojavilo na teheransko vlado ter na angleško in rusko poslaništvo, da zahteva napredek Perzije odstavljenje sedanjega regenta, odstranitev Bahtjarov iz kabineta in imenovanje Saad Ed Dauleh za načelnika vlade. Ako se ne izpolnijo njih zahteve, groze, da se pokrajina Aserbejdžan odcepi od Perzije in da proglasi svojo neodvisnost. Pozicija teheranske vlade je obupna. Ker brez ruske pomoči ne more zatreti gibanja v Aserbejdžanu.

POGON NA SREDNJESOLCE V PETERBURGU.

Peterburg, 29. decembra. Ruska vlada namerava veliko število gimnazijcev, ki jih je dala 22. t. m. aretirati, izključiti iz šol, dasi ni preiskava dognala nič kaznivega. Vzrok aretacij je protestno gibanje peterburškega dijaštva zoper policijski režim, ki ga je na gimnazijah uvedel sedanji naučni minister Kaso. Samomor gimnazijca Sergejeva je to gibanje še poostiril in dijaki so svojemu tovarišu peklonili venec z napisom: Žrtvi gimnazijskega režima; vsled policijske prepovedi pa so venec zopet odstranili.

ŽRTEV BALKANSKE VOJNE.

Berlin, 29. decembra. »Berl. Ztg. am Mittag« poroča, da odstopi feldmaršal von der Goltz paša, nemški instruktor turške vojske, kot armadni nadzornik 6. armadnega nadzorništva.

Vestnik organizacij.

Strokovna organizacija krojačev naznanja svojim članom, da se priključevalni pouk začne v četrtek dne 2. januarja 1913 ob 8. zvečer v društveni sobi, Selenburgova ulica št. 6, II.

Poljska podružnica »Vzajemnosti« v Ljubljani ima v nedeljo dne 5. januarja ob 10. popoldne sestanek članov pri Bončarju, Poljska cesta 23.

Umetnost in književnost.

— Slovensko gledališče. Antialkoholnega kongresa se je hotelo deželno gledališče idejno udeležiti in je v ta namen snoči priredilo predstavo, katero je hotelo spraviti v sklad z nameni kongresa. To je hvalevredno. Ali gledališko vodstvo je imelo pri tem težavno stališče. Zakaj četudi je dovolj del z abstinenco tendenco spisan, je vendar malo takih, v katerih bi se z moralno tendenco družile umetniške kvalitete. Poseglo je torej po »Ubijalcu«. Emile Zola je svoj roman »L' Assommoir«, ki je izšel leta 1877 kot del cikla »Les Rougon-Macquart«, napisal za knjigo. Dve leti pozneje sta William Busnach in Octave Gostineau napravila po romanu dramo. Zola sam je jako malo pisal za oder, in ko je sestavil svojega »Ubijalca« gotovo ni mislil na gledališče. Zato tudi drama ne dosega romana, in ne more povečati slave velikega naturalista. Če čitamo, da ima prikrojitev pet dejanj in devet slik, se nam že pojavlja nezupljivost v duši Dejstva pa jo zelo opravičujejo. V romanu obsegajo dogodki lahko dobo sedemnajstih let; drami pa taka razdalja med dejanji, ki jih moramo vse gledati, nikor ne koristi. Seveda se na deskah izgubi čar Zolovega pripovedovanja in opisovanja; za to nas ne oškodujejo nerodni monologi in tendenčno podčrtane pridige. Manjka nam na oderu tudi motivacije, katere avtor v romanu ni ostal dolžan. Zato pa se silijo posamezni enostranski momenti v preveč v ospredje. Tako je navadno z vsemi dramatizacijami, in drugače pravzaprav tudi ne more biti, zakaj elementi romana so pač drugačni kakor elementi drame. — Velika težava je ta, da naš oder ni urejen za podobne prireditve. Na gledališkem listu smo čitali, da bo predstava ob pol 10. končana, pa smo odšli ob tričetrt na 11 iz gledališče. Devet slik, med vsako veliko izprememba — to seveda ne gre drugače. Nekoliko je bil pač tudi tempo kriv, ki je bil večinoma vsekakor prepočasen. Sicer priznavamo, da so se sodelujoči precej potrudili in ravno najtežavnejše vloge so razmeroma najbolje uspele. Predvsem bi omenili go. Danilovo, ki je igrala Gervezo. V prvem dejanju je mlado dekle, lepo, polno življenja in polno upov, v zadnjem pa mati sedemnajstletnega dekleta, strta, prezgodaj ostarela žena, kateri ni življenje ničesar dalo, pa vse vzelo. To ni lahka naloga, temmanj, ker jo vidimo v dramatizaciji skoraj vseskozi pa-

sivno. Goj. Danilovi gre vse priznanje, da jo je izvršila brez prigovora, g. Skrbinek je imel kot slepar Coupeau vlogo, ki se jako dobro prilega njegovim igralskim lastnostim, in jo je izčrpal do dna. Da nam ne more pokazati, kako je postal pijanec, ni njegova krivda. Če bi blazno sceno pred smrtjo malo skrajšal, bi nič ne škodovalo; na oderu so pač vse distance nujno manjše kakor v resničnem življenju. Sicer pa je bila njegova igra premišljena, ter v akcentih, v mi-miki in v gestikulaciji kakor tudi v maski jako dobra. Ga. Setfilova je bila poklicana interpretka lepe bestije Virginije. G. Danilo je postavil z Lantierjem dobro zadeto realistično figuro na oder. G. Povhe je bil najboljši po svoji izpreobrnitvi; pred tem je bil malo preveč Povhe in malo premalo Štefan. Pijano zidarsko dvojico sta dobro zadela gg. Bukšek in Molek. Kako pride tudi neznatna vloga lahko do veljave, je pokazal g. Buhoslav kot Lorilleux. Tudi ga. Kreisova je nekaj napravila iz svoje epizode. Gdu. Fišerju je nagajal organ in akcent; gdu. Bratinj se ni poznalo, da je Poisson doslužen vojak. Sicer je vse dejanje polno neznatnih malih vlog, s katerimi se je moralo truditi vse dramatično osebo in še nekoliko opernih moči. —an.

Novice.

* Kaj vse je v Avstriji mogoče! Krščansko socialni zastop v Dornbirnu na Predarlskem je zagrešil nesramno lopovščino: Izgnal je iz občine odgovornega urednika socialno demokratičnega glasila »Vorarlberger Wacht«, sodruga Hermana Leibfrieda, ki živi že dvanajst let v mestu. Leibfried je v zmislu zakona zahteval sprejem v občinsko zvezo in dornbirnski kristjani so odgovorili s tem, da so moža izgnali, ki jim je bil vsled ostre kritike že dalj časa v želodcu. Delavstva se je vsled krščansko socialne nesramnosti polastilo hudo razburjenje: v ponedeljek se vrši nova seja občinskega zastopa in bodo dornbirnski mogočnjaki svoj ukaz najbrž preklicali. Proti predzreznemu sklepu je bila vlozena seveda tudi pritožba na okrajno glavarstvo.

* Največja in najmanjša avstrijska mesta. Po zadnjem ljudskem štetju je na Avstrijskem 793 mest in sicer jih je na Nižje Avstrijskem 43, na Gorenje Avstrijskem 16, na Solnograškem 3, na Štajerskem 22, na Koroškem 12, na Kranjskem 15, na Goriškem 7, v Istriji s Trstom 23, na Tirolskem 22, na Predarlberskem 4, na Češkem 370, na Moravskem 100, v Šleziji 26, v Galiciji 101, v Bukovini 10 in v Dalmaciji 19. Največja mesta, urejena po številu prebivalstva so: Dunaj 2.031.498, Praga 223.741, Lvov 206.113, Trst 161.653, Krakov 154.141, Gradec 151.781, Brno 125.737, Černovice 87.128, Plzen 80.343, Kraljevi Vinohradi 77.120, Žižkov 72.173, Linc 67.817, Pulj 58.562, Přemysl 54.562, Inomost 53.194, Smihov 51.791. Manj kakor 1000 prebivalcev je v 55 avstrijskih mestih. Na Kranjskem je šest mest, ki nimajo 1000 prebivalcev in sicer: Višnja gora 375, Kostanjevica 484, Lož 521, Radovljica 758, Krško 901 in Cernomelj 978. Najmanjše mesto na Avstrijskem je Hardegg na Nižje Avstrijskem, ki šteje 344 prebivalcev.

* Navihaneec. Trgovcu v Götzisu na Predarlberskem je dolgoval Švicar, ki je stanoval na drugem bregu Rena, precejšnjo vsoto. Predarlberžan ni ne z lepo ne z grdo dobil denarja od Švicarja. Vso zadevo je izročil odvetniku, ki je sicer izposloval sodnijski odlok, s katerim pa ni v Švici ničesar opravil. Švicar se je zadovoljno smejal. Nekega dne pa pride k Švicarju agent, ves utrujen in izmučen. Dejal je dolžniku, da mora priti še danes v dve uri oddaljeni Götzis, a da je tako truden, da ne more peš prehoditi pota; rad plača pet frankov, ako bi ga hotel Švicar peljati z vozom. Švicar ni dolgo premišljal, ampak urno zapregel in hitro sta zdrdrala čez Ren na avstrijsko ozemlje. Pred gostilno v Götzisu se je voz ustavil, utrujeni agent je ročno skočil z voza, iz gostilne pa je stopil avstrijski eksekutor in zarubil Švicarju konja in voz. Švicar pa jo je moral udariti peš domov. Prinesel je denar, da je rešil vprego. Zvijajo je izvršil iznajdljiv odvetniški kance-list.

* Ljubezenska drama dveh otrok. V občini Gostrema pri Reki se je zaljubil 15letni Ivan Rusić v 13letno Baldo Doričić. Starši deklice so prepovedali Baldi občevanje z Rusićem. Ko jo je ta srečal na cesti, jo je pozval na odgovor, zakaj da se mu umika. Deklica se je prestrašila in zbežala. Rusić je streljal za njo. En strel je zadel deklico. Mladega zaljubljenca so nato aretirali, a sodišče ga je z ozirom na njegovo mladost izpustilo.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Zahvala.

Vsem, ki so z denarnimi prispevki, lepimi dobroti ali pa na kak drug način pripomogli k dobro uspehi božičnici, ki je bila dne 22. decembra, izreka podpisani odbor na tem mestu iskreno zahvalo s prošnjo, da bi ostali naklonjeni društvu tudi v bodoče.

V Ljubljani, dne 27. dec. 1912.

Odbor dobrodelnega društva tiskarjev na Kranjskem.

Veselo novo leto

želita vsem svojim cenj. gostom, :: znancem in prijateljem ::

ter se priporočata

Iv. in Ros. Pavšek

restavracija, Martinovi cesti.

Veselo novo leto

želiva vsem častitim gostom

KAVARNA VOSPERNIG

kakor tudi vsem prijateljem in znancem ter se priporočata nadaljni naklonjenosti

s spoštovanjem

Jakob in Marija Vospernig,

Sv. Jakoba trg št. 2.

Kavarna „Central“

Vsem cenjenim gostom, prijateljem in znancem

srečno novo leto 1913

Štefan Miholić, kavarnar.

Čevljarski obrt Josip Breskvar

Sv. Petra cesta št. 31

želi cenj. naročnikom in odjemalcem

srečno novo leto!

Zahvaljuje se za sedanje zaupanje in se najtopleje priporoča za nadaljne naročbe.

Srečno in veselo novo leto!

svojim cenjenim gostom

Fani in Leon Pogačnik

gostilna „Leon“ kavarna „Leon“
Florijanska ulica št. 6. — Stari trg št. 30. —

Veselo novo leto

želiva vsem cenjenim gostom in odjemalcem

Iv. in Marija Marinšek

gostilna Amerika in mesnica
na Glineah.

KAVARNA „EGIA“

:: Veselo in srečno ::
1913 novo leto 1913

želiva vsem obiskovalcem svoje kavarne kakor tudi vsem prijateljem in znancem ter se priporočata
Josip in Ana Čufer

Srečno novo leto

želi vsem cenjenim gostom, odjemalcem, prijateljem in znancem

Peter Stepič,

vinski trgovec in gostilničar

..... v Spodnji Šiški št. 256.

Posebna specialiteta likerija

Posebna specialiteta liker

Restavracija pri „Levu“
na Marije Terezije cesti št. 16
želi vsem čestitim gostom
srečno novo leto
in se priporoča tudi za naprej.
S spoštovanjem
Beti Pilko-Kos, restavraterka.

Srečno in veselo
novo leto 1913!

želi vsem cenjenim gostom, prijateljem
in znancem

Jakob Traun,
gostilničar na Glincah.

Jos. Dežman, knjigovez,
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
želi vsem cenjenim naročnikom
srečno in veselo novo leto
ter se priporoča tudi za naprej.

Gostilna pri Virantu

Št. Jakoba trg št. 2

želi vsem čestitim gostom, odjemalcem, prijateljem
in znancem

srečno novo leto!

Zahvaljujoč se za dosednji obisk, se priporoča
tudi za nadalje prijazni naklonjenosti.

Z odličnim spoštovanjem

Marija in Fran Lekše.

Svojim cenj. odjemalcem žel
veselo novo leto
se zahvaljuje za dosedanje na-
klenjenost in se priporoča tudi
za naprej.

Andrej Marčan,

mesar

Prešernova ulica 16 - Rimska česta 19.

Vsem cenjenim gostom želi

veselo novo leto
ter se priporoča tudi še za nadaljni obisk

Marija Čepelnik

gostilna pri „Gorenjki“
Ljubljana, Komenskega ulica št. 36
nasproti šole na Ledini.

Srečno novo leto

želi vsem cenjenim gostom,
znancem in prijateljem
ter se priporoča

Ignacij Banko

gostilna pri „Nacetu“

Martinova cesta.

Kavarna „EUROPA“

Srečno in veselo

novo leto 1913

Anton in Terezija Tonejc.

Kavarna „Prešern“.

Cenjenim gostom, prijateljem in
znancem klče

srečno in veselo novo leto.

Karol Polajnar, kavarnar.

KAVARNA „AUSTRIA“.

Gostom, prijateljem in znancem želi

**srečno in
veselo novo leto.**

IVAN STRITAR, kavarnar.

Pozor!

50 tisoč parov črevljev

4 pare črevljev za K 8.—.

Znudi plačevalnih nepriključev velikih tvornic, sem dobil
naročilo, da razprodam veliko množino črevljev mnogo pod
izdelovalno ceno. Prodajam torej vsakomur 2 para moških in
2 para ženskih črevljev na trakove, usnje rumeno ali črno,
galoširano, s kapicami in z dobro zbitimi usnjenimi pod-
platki, jako elegantni, nova fazona, velikost po številkah. Vsi
4 pari veljajo le K 8. Razpošiljam po povzetju. A. GELB
izv. oz. črevljev, Krakovo št. Z 160. Zamena dopustna la
denar nazaj.

Veselo novo leto

želi vsem cenjenim gospodom odje-
malcem, prijateljem in znancem

JOS. ZIDAR v Ljubljani.

Veselo novo leto 1913

želi vsem cenjenim gostom ter se pripo-
roča tudi za naprej

Avrelija Šetina,

gostilničarka pri „RAKU“,

LJUBLJANA, Krakovski nasip šte. 4.

Vsem spoštovanim obiskovalcem
brivnice želi

! veselo novo leto 1913 !

ter se jim tudi nadalje priporoča, za-
gotavlja jim najboljše postrežbo.

Franc Zajc, brivec,

Dunajska cesta 12.

Vsem svojim cenjenim gostom, prijateljem in znan-
cem želim prav

srečno novo leto!

Priporočam se jim tudi v prihodnje ter bilježim

z velespoštovanjem

Mat. Dolničar,

restavrater na južnem kolodvoru v Št. Petru na Krasu.

Vsem cenjenim trgovcem in odjemalcem

Kolinske kavne primesi

želi

srečno in veselo novo leto

Kolinska tovarna za kavno primes v Ljubljani.

1913

1913

Ves svet gleda z občudovanjem na Balkan. Vse se za-
nima za razmere na Balkanu. „Slov. Ilustrovani Tednik“
bo priobčeval prihodnje leto izviren roman z Balkana

je velezanimiv, krasen roman,

ki ga je spisal odlični slov. pisatelj, ki je prepotoval ves Balkan in ki so mu razmere tam dobro znane. V romanu „Za svobodo in ljubezen“ so z večjo roko opisane krute razmere
ki so vladale na Balkanu pod turškimi jarmom. Divji zatiranci slovanskega življa na eni, junaški vsi (komite) na drugi strani, velika napetost dejanja — vse to bo gotovo ustreglo
mnogostranskim željam občinstva, po kaki lepi in zanimivi povesti z bližnjega juga. — Med temno in viharo scenarijo romana „Za svobodo in ljubezen“ se vije kot rudeča nit nežna ljubezen mladih src, ki se po mnogih ginljivosti in pretr-
slih dogodbah približajo do zaželjene zmagave. — Kdor hoče leta 1913. čitati velezanimiv roman o naših junaških bratih in sestrah na Balkanu, naj se naroči na „Slovenski Ilustrovani Tednik“, ki začne takoj po novem letu priobčevati ta
roman. — „Slovenski Ilustrovani Tednik“ stane za četrtletje 2 K, za en mesec pa samo 70 vin. Razen romana „Za svobodo in ljubezen“ bo priobčeval „Slovenski Ilustrovani Tednik“ več krajsih povesti, humoresk in novel in ker si je pridobil
kot sotrudnike naše najboljše, tako starejše in tudi mlajše pisatelje. „Slovenski Ilustrovani Tednik“ bo prihodnje leto najbolj zanimiv slovanski list, ker bo nudil vsakomur obilo zabave in razvedrila. — Priobčeval bo slej ko prej slike in poro-
čila zanimivih dogodkov doma in na tujem o znamenitih osebah, krajih itd. — Naročite si torej „Slovenski Ilustrovani Tednik“ in razširjajte ga.

„Za svobodo in ljubezen“.

V tem romanu so verodostojno in
pretresljivo opisane z idealne in
realne strani razmere na Balkanu.

„Za svobodo in ljubezen“

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani

Rezervni zaklad nad K 700.000.

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.